

Inspectie van het Onderwijs
*Ministerie van Onderwijs, Cultuur en
Wetenschap*

RAPPORT VAN BEVINDINGEN KWALITEITSONDERZOEK

Het Open Venster

Plaats : 's-Gravenhage
BRIN nummer : 14DG|C2
Onderzoeksnummer : 252508
Datum onderzoek : 24 september 2013
Datum vaststelling : 27 november 2013

INHOUDSOPGAVE

1	INLEIDING	5
2	BEVINDINGEN	7
3	TOEZICHTARRANGEMENT	14

1 INLEIDING

De Inspectie van het Onderwijs heeft op 24 september 2013 een onderzoek uitgevoerd op Het Open Venster naar aspecten van de kwaliteit van het onderwijs en de naleving van wet- en regelgeving. De aanleiding voor dit onderzoek was het volgende.

De inspectie heeft voor Het Open Venster een risicoanalyse uitgevoerd. Uit deze analyse kwam naar voren dat de opbrengsten moeilijk zijn vast te stellen vanwege de specifieke leerlingenpopulatie.

Toezichthistorie

Op 29 maart 2010 heeft de inspectie voor het laatst de Haagsche Schoolvereniging, locatie Het Open Venster bezocht. Het bezoek werd afgelegd in het kader van een steekproef voor een landelijk onderzoek naar de staat van het primair onderwijs in Nederland. Bij dat onderzoek is vastgesteld dat de kwaliteit van het onderwijs op Het Open Venster op de onderzochte onderdelen op orde is. In het onderzoek is gebleken dat het onderwijs op die gebieden geen of nauwelijks tekortkomingen kent.

Onderzoeksopzet

Het onderzoek bestond uit de volgende activiteiten:

- Een controle van de aanwezigheid van de schoolgids en het schoolplan bij de inspectie.
- Een toets op de aanwezigheid van informatie over enkele wettelijke verplichte onderdelen in de schoolgids en het schoolplan.
- Een controle op de onderwijstijd die de school heeft gepland.
- Onderzoek en analyse van jaardocumenten en gegevens over de school die bij de inspectie aanwezig zijn.
- Analyse van documenten die de school voorafgaand aan het schoolbezoek heeft toegestuurd, te weten schoolplan, schoolgids en toetsresultaten.
- Schoolbezoek, waarbij in de drie groepen de onderwijspraktijk is geobserveerd door het bijwonen van lessen Nederlandse taal en rekenen en wiskunde.
- Gesprekken met de directie en de intern begeleider over de kwaliteit van de indicatoren.
- Een gesprek met leraren.
- Een eindgesprek met de directie en een vertegenwoordiging van het bestuur, na afloop van het schoolbezoek.

Tijdens het onderzoek beoordeelde de inspectie indicatoren van de volgende aspecten: opbrengsten, onderwijsleerproces, leerlingenzorg en kwaliteitszorg.

Toezichtkader

De inspectie heeft zich bij haar onderzoek onder andere gebaseerd op het Toezichtkader po/vo 2012 en de notitie Analyse en waarderingen van opbrengsten primair onderwijs. Beide documenten zijn te vinden op www.onderwijsinspectie.nl.

Opbouw rapport

In hoofdstuk 2 staan de bevindingen uit het onderzoek naar de onderwijskwaliteit en de wettelijke vereisten. Dit wordt gevolgd door een beschouwing waarin het oordeel van de inspectie wordt toegelicht en waar mogelijk de schoolontwikkeling in samenhang wordt beschreven. Hoofdstuk 3 geeft het toezichtarrangement weer.

2 BEVINDINGEN

2.1 Kwaliteits- en nalevingsprofiel

In onderstaande tabellen vermeldt de inspectie welke indicatoren in dit onderzoek zijn betrokken en tot welke bevindingen het onderzoek heeft geleid. De nummering in de tabellen verwijst naar het volledige waarderingskader primair onderwijs 2012. Indicatoren die bij een kwaliteitsonderzoek de doorslag geven of een school (zeer) zwak is, de zogeheten normindicatoren, zijn gemarkeerd met een asterisk. Voor een overzicht van alle normindicatoren zie het Toezichtkader po/vo 2012 op www.onderwijsinspectie.nl. De bevindingen zijn weergegeven in de vorm van een score. De score geeft aan in welke mate de betreffende indicator gerealiseerd is.

Legenda:

1. slecht
2. onvoldoende
3. voldoende
4. goed
5. niet te beoordelen (alleen bij opbrengsten)

In verband met het programmatisch handhaven heeft de inspectie daarnaast enkele controles uitgevoerd op bepaalde wettelijke voorschriften. Of de school wel of niet voldoet aan deze wettelijke vereisten wordt tot uitdrukking gebracht met de score 'ja' of 'nee'.

Opbrengsten		1	2	3	4	5
1.1*	De resultaten van de leerlingen aan het eind van de basisschool liggen ten minste op het niveau dat op grond van de kenmerken van de leerlingenpopulatie mag worden verwacht.					•
1.2*	De resultaten van de leerlingen voor Nederlandse taal en voor rekenen en wiskunde tijdens de schoolperiode liggen ten minste op het niveau dat op grond van de kenmerken van de leerlingenpopulatie mag worden verwacht.					•
1.3	De leerlingen doorlopen in beginsel de school binnen de verwachte periode van acht jaar.			•		
1.4	Leerlingen met specifieke onderwijsbehoeften ontwikkelen zich naar hun mogelijkheden.			•		
1.5	De sociale competenties van de leerlingen liggen op een niveau dat mag worden verwacht.			•		

Leerstofaanbod		1	2	3	4
2.1*	Bij de aangeboden leerinhouden voor Nederlandse taal en rekenen en wiskunde betreft de school alle kerndoelen als te bereiken doelstellingen.			•	
2.2*	De leerinhouden voor Nederlandse taal en voor rekenen en wiskunde worden aan voldoende leerlingen aangeboden tot en met het niveau van leerjaar 8.			•	
2.3	De leerinhouden in de verschillende leerjaren sluiten op elkaar aan.			•	
2.5	De school heeft een specifiek aanbod om sociale competenties te ontwikkelen.			•	

Tijd		1	2	3	4
3.1	De leraren maken efficiënt gebruik van de geplande onderwijstijd.			•	

Schoolklimaat		1	2	3	4
4.7	Het personeel van de school zorgt ervoor dat de leerlingen op een respectvolle manier met elkaar en anderen omgaan.			•	

Didactisch handelen		1	2	3	4
5.1*	De leraren geven duidelijke uitleg van de leerstof.			•	
5.2*	De leraren realiseren een taakgerichte werksfeer.			•	
5.3*	De leerlingen zijn actief betrokken bij de onderwijsactiviteiten.			•	

Afstemming		1	2	3	4
6.1	De leraren stemmen de aangeboden leerinhouden af op verschillen in ontwikkeling tussen de leerlingen.			•	
6.2	De leraren stemmen de instructie af op verschillen in ontwikkeling tussen de leerlingen.			•	
6.3	De leraren stemmen de verwerkingsopdrachten af op verschillen in ontwikkeling tussen de leerlingen.			•	
6.4	De leraren stemmen de onderwijstijd af op verschillen in ontwikkeling tussen de leerlingen.			•	

Begeleiding		1	2	3	4
7.1*	De school gebruikt een samenhangend systeem van genormeerde instrumenten en procedures voor het volgen van de prestaties en de ontwikkeling van de leerlingen.			•	
7.2	De leraren volgen en analyseren systematisch de voortgang in de ontwikkeling van de leerlingen.			•	

Zorg		1	2	3	4
8.1	De school signaleert vroegtijdig welke leerlingen zorg nodig hebben.			•	
8.2	Op basis van een analyse van de verzamelde gegevens bepaalt de school de aard van de zorg voor de zorgleerlingen.		•		
8.3*	De school voert de zorg planmatig uit.		•		
8.4	De school evalueert regelmatig de effecten van de zorg.			•	
8.5	De school zoekt structurele samenwerking met ketenpartners waar noodzakelijke interventies op leerlingniveau haar eigen kerntaak overschrijden.			•	

Kwaliteitszorg		1	2	3	4
9.1	De school heeft inzicht in de onderwijsbehoeften van haar leerlingenpopulatie.			•	
9.2	De school evalueert jaarlijks de resultaten van de leerlingen.			•	
9.3	De school evalueert regelmatig het onderwijsleerproces.		•		
9.4	De school werkt planmatig aan verbeteractiviteiten.		•		
9.5	De school borgt de kwaliteit van het onderwijsleerproces.		•		
9.6	De school verantwoordt zich aan belanghebbenden over de gerealiseerde onderwijskwaliteit.			•	

Wet- en regelgeving		Ja	Nee
NT1A	De inspectie is in het bezit gesteld van de geldende schoolgids (art. 16, lid 2 en 3, WPO).	•	

Wet- en regelgeving		Ja	Nee
NT2A	De inspectie is in het bezit gesteld van het geldende schoolplan (art. 16, lid 1 en 3, WPO).	•	
NT3A	De inspectie is in het bezit gesteld van het geldende zorgplan (art. 19, lid 3, WPO).	•	
NT4A	Er is voldoende onderwijstijd geprogrammeerd om te kunnen voldoen aan de daarvoor gestelde minima (art. 8, lid 7 onder b, WPO).	•	
NT4B	Er is maximaal zevenmaal een onvolledige schoolweek geprogrammeerd voor de groepen 3 t/m 8 (artikel 8, lid 7 onder b, WPO).	•	

2.2 Beschouwing

Algemeen beeld

De bijlage van dit rapport bevat een overzicht van de bij dit onderzoek gebruikte indicatoren en de bevindingen van de inspectie daarover. Uit dit overzicht valt op te maken dat op de locatie Het Open Venster in Den Haag de kwaliteit van het onderwijs op de meeste onderzochte indicatoren op orde is.

Het Open Venster is een afdeling van basisschool Willemspark, met een specifieke leerlingenpopulatie. De leerlingen zijn veelal vastgelopen op de basisschool waar ze eerder zaten, vaak vanwege een combinatie van leerproblematiek en sociaal-emotionele problemen. Veel leerlingen zijn gediagnosticeerd als 'dyslectisch'. De locatie noemt zichzelf een 'dyslexieschool' en heeft een specifieke aanpak ontwikkeld om passend onderwijs te bieden aan deze doelgroep.

Vanwege de specifieke leerlingenpopulatie zijn de opbrengsten niet vast te stellen met de criteria die gelden voor reguliere basisscholen.

Toelichting

Opbrengsten

De school stelt de vorderingen van de leerlingen vast aan de hand van het Cito leerlingvolgsysteem. Voor alle leerlingen zijn er ontwikkelingsperspectieven opgesteld. Aan de hand van de vorderingen op het Cito-leerlingvolgsysteem gaat de school bij elke toetsronde na of de leerlingen zich ontwikkelen conform het opgestelde ontwikkelingsperspectief. Als de ontwikkeling verloopt volgens verwachting, dan wordt de aanpak en het perspectief gecontinueerd. Als de ontwikkeling niet volgens verwachting verloopt, dan wordt nagegaan hoe dit komt en wordt het onderwijs aangepast. Zo nodig wordt het perspectief bijgesteld.

Voor de waardering van de leerresultaten gedurende de schoolperiode gaat de inspectie uit van resultaten op genormeerde toetsen voor technisch lezen in de groepen 3 en 4, rekenen en wiskunde in de groepen 4 en 6 en begrijpend lezen in groep 6.

Uit de analyse van de opbrengsten valt op dat de leerlingen in de periode na binnenkomst op de school een sterke progressie boeken. Hoewel de inspectie daarvoor nog geen normen heeft ontwikkeld, kan wel geconstateerd worden dat de meeste leerlingen aan het eind van de schoolperiode voldoende leerwinst lijken te hebben behaald. De inspectie kan hierover geen stevige uitspraken doen omdat criteria hiervoor ontbreken.

Evenals bij het speciaal basisonderwijs doet de inspectie dan ook geen uitspraak over het niveau van de eind- en tussenopbrengsten omdat hiervoor vanwege het specifieke karakter van de leerlingenpopulatie geen criteria zijn.

Alle leerlingen op deze afdeling zijn te beschouwen als leerlingen met specifieke onderwijsbehoeften (indicator 1.4). Bij de intake van de leerlingen wordt de beginsituatie nauwkeurig vastgesteld, inclusief een IQ. Na de observatieperiode worden er doelen gesteld; daardoor zijn voor alle leerlingen doelen per leerjaar aanwezig. De school gaat bij elke toetsronde na of de ontwikkeling van de leerlingen verloopt volgens het ontwikkelingsperspectief. Uit de opgestelde perspectieven en de door de leerlingen geboekte progressie blijkt dat de leerlingen zich naar hun mogelijkheden ontwikkelen en soms zelfs spectaculaire vooruitgang laten zien.

Onderwijsleerproces (leerstofaanbod, didactisch handelen en afstemming)

Zoals uit het kwaliteitsprofiel blijkt, is de inspectie positief over de basiskwaliteit van het leerstofaanbod en elementaire didactische vaardigheden als uitleg en het betrekken van de leerlingen bij het werk. Leraren en leerlingen gaan respectvol met elkaar om en er is een goede werksfeer in de groepen. Bij de geobserveerde rekenactiviteiten bleek, dat de instructie is afgestemd op verschillen tussen leerlingen en op het geven van gerichte feedback. Het didactisch handelen waardeert de inspectie dan ook als positief. Wel is de planmatigheid van de afstemming van het onderwijs op de leerbehoeften van de leerlingen een verbeterpunt omdat dit niet altijd in zorgdocumenten is gespecificeerd. In wezen betreft dit aspect de leerlingenzorg. Daarom is de afstemming bij het didactisch handelen positief beoordeeld en zijn de verbeterpunten bij het aspect leerlingenzorg weergegeven.

Leerlingenzorg

De leerlingenzorg kent een heldere structuur, waarbij de fasen van signalering, diagnose, planning van de hulp en evaluatie van de vorderingen herkenbaar zijn. Het instrumentarium waarmee de school de prestaties en de ontwikkeling van de leerlingen volgt, is compleet, inclusief een volgsysteem voor de sociaal-emotionele ontwikkeling. Een sterk punt van de leerlingenzorg is, dat er eerst gezorgd wordt voor een veilig pedagogisch klimaat en een ondersteunende omgeving. Daardoor doen leerlingen weer zelfvertrouwen op en ontstaat de motivatie om te leren.

Ondanks deze positieve aspecten zijn wel twee indicatoren van de leerlingenzorg aangemerkt als verbeterpunt, namelijk het bepalen van de aard van de zorg voor de zorgleerlingen (indicator 8.2) en de planmatigheid van de zorg (indicator 8.3). De reden daarvan is dat niet voor alle leerlingen met een achterstand bij rekenen, taal of lezen een duidelijke diagnose aanwezig is en duidelijke hulpplannen. Wel ontvangen alle leerlingen naast het onderwijs door de groepsleerkrachten remedial teaching. Voor die hulp zijn individuele handelingsplannen opgesteld. Echter voor het overige zijn er geen duidelijke analyses van de resultaten en daaruit voortvloeiende plandocumenten voor hulp in de vorm van groeps- en/of subgroepplannen aanwezig. Positief is wel, dat er een analytisch overzicht is van de methodegebonden toetsen en dat in de groepsmappen het instructieniveau van de leerlingen is weergegeven. Een analyse van de voortgang van de leerlingen is echter niet zodanig uitgewerkt dat ook de oorzaak van de problematiek is gespecificeerd. Dit is wel van belang om het onderwijs op een transparante manier af te stemmen op de onderwijsbehoeften. De analyse van de aard van de achterstand van de leerlingen en de planmatigheid van de hulp bij specifieke onderwijsbehoeften van de leerlingen zijn dan ook verbeterpunten.

Kwaliteitszorg

De kwaliteitszorg vindt vooral plaats via informele contacten. De lijnen zijn kort en er vinden veel gesprekken 'tussendoor' plaats, waardoor snel gereageerd kan worden op situaties die zich voordoen. De inspectie maakt uit de observaties en gesprekken op, dat de schoolorganisatie in de praktijk vlot en vloeiend verloopt. Wat echter ontbreekt is een cyclische opzet van de kwaliteitszorg aan de hand van een instrument. Zo is er geen sterkte-zwakte analyse van het onderwijs opgesteld, vindt er nog geen systematische trendanalyse van de opbrengsten plaats en is er geen jaarplan, aan de hand waarvan de voortgang van de schoolontwikkeling is gepland. Daarom zijn de indicatoren 9.3, 9.4 en 9.5 aangemerkt als verbeterpunten.

Met de directie is dan ook besproken, dat het van belang is om een visiedocument te ontwikkelen en om van daar uit de specifieke kenmerken van de werkwijze van de school concreet uit te werken. Op deze manier kan een cyclus van kwaliteitszorg worden opgezet en de voortgang van de schoolontwikkeling systematisch worden gepland. Het regelmatig evalueren van de opbrengsten kan verbeterd worden door eigen normen te ontwikkelen, aan de hand waarvan een trendanalyse van de opbrengsten kan plaatsvinden. Door middel van zo'n analyse kan worden nagegaan of de school de eigen doelen realiseert en kan zo nodig gerichte actie worden ondernomen voor verbetering.

3 TOEZICHTARRANGEMENT

Kwaliteit

De Inspectie van het Onderwijs kent aan de Het Open Venster het basisarrangement toe. Dit betekent dat de inspectie op dit moment geen reden heeft om het toezicht te intensiveren.

Naleving

De inspectie concludeert tevens dat er geen tekortkomingen zijn in de naleving van de wettelijke voorschriften die zijn gecontroleerd.